

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE LITERE
DEPARTAMENTUL DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ENGLEZĂ

Teză de doctorat

Condiționale neliterare în limba engleză

Rezumatul tezei

Coordonator

Prof. Dr. Mihai Zdrenghea

Candidat

Sabina-Nadina Cehan

CLUJ-NAPOCA 2015

Contents

Cuvânt înainte	i
Introducere	1
1. Preliminarii: concepte și termeni de bază	9
1.1. Frazе condiționale	9
1.2. Contrafactualitatea	16
1.3. Perfectul	21
1.4. <i>Would</i> și condiționalul perfect	23
1.5. Varietăți ale limbii: dihotomii	25
1.5.1. Engleza literară și engleza neliterară	26
1.5.1.1. Este limba neliterară același lucru ca dialectul local?	32
1.5.1.2. Analize ‘interne’ și ‘externe’ ale limbii literare, și alte dezbateri	33
1.6. Standardizarea	35
1.6.1. Standardizarea în stadii	38
1.6.1.1. Selectarea	39
1.6.1.2. Elaborarea funcțiilor	41
1.6.1.3. Codificarea	41
1.6.1.4. Prescripția	43
1.7. Ideologia englezei literare	44
1.8. Rolul educației	48
1.9. Concluzii	50
2. O sută de ani de investigații a <i>had/would have [pp]</i>	53
2.1. Practici de scriere	66
2.2. Linii de studiu respinse: <i>should</i> în protaze și un alt condițional neliterar	69
2.3. <i>Had have [pp]</i> și <i>would have [pp]</i> în literatura de specialitate	71
3. Cercetarea pe corpus a formelor contrafactice neliterare	74
3.1. Metode de cercetare și de colectare a datelor	74
3.1.1. Corpusul național britanic	78
3.1.2. Corpusul englezei americane contemporane	79

3.1.3.	Web-ul ca și corpus	82
3.1.4.	Folosirea WebCorp-ului	84
3.2.	Rezultate	87
3.2.1.	Introdus de ...	88
3.2.2.	... și urmat de...	90
3.2.3.	<i>Had</i> ca și auxiliar modal în <i>had have [pp]</i> în protaze neliterare	91
3.2.4.	Frecvențe în BNC și COCA	93
3.2.5.	O construcție cu un regim preferențial	96
3.2.6.	<i>Had/would a</i> sau <i>of [pp]</i>	101
3.2.7.	Răspândirea regională, sau problema dialectelor	103
3.3.	Sens: există vreo diferență între structurile neliterare și cea literară?	106
3.3.1.	Contrafactual sau nu?	106
3.3.2.	Condiționale dublu îndepărtate	111
3.3.3.	În afara condiționalelor	113
3.3.4.	<i>Had have [pp]</i> exprimând exclusiv anterioritatea	116
3.3.5.	Atunci când <i>would</i> nu exprimă voință	118
3.3.6.	O oaie în blană de lup: folosiri legitime ale lui <i>would have [pp]</i> după <i>if</i> condițional	121
3.4.	Rezultate accidentale	123
3.5.	Concluzii	127
4.	Gramatici și gramaticieni	129
4.1.	Gramatici ale secolului optsprezece	131
4.1.1.	Gramatica lui Robert Lowth, <i>A Short Introduction to English Grammar with Critical Notes</i> (O scurtă introducere în gramatica limbii engleze, cu note critice) (1762)	132
4.1.2.	Condiționalul și subjonctivul la Lowth	134
4.1.3.	Gramatica lui Joseph Priestley, <i>The Rudiments of English Grammar</i> (Rudimentele gramaticii limbii engleze) (1761; 1768)	136
4.1.4.	Condiționalul și subjonctivul la Priestley	137
4.1.5.	Gramatica lui Lindley Murray, <i>English Grammar</i> (Gramatica limbii engleze) (1795)	139

4.1.6.	Concluzii la trecerea în revistă a gramaticilor secolului optsprezece	140
4.2.	Gramatici din secolul nouăsprezece	141
4.2.1.	Subjonctivul, contrafactualarele și alte lighioane gramaticale	145
4.2.2.	Indicativ sau subjonctiv?	147
4.2.3.	<i>Would</i> în locul lui <i>had</i> și invers	148
4.2.4.	Împotriva răspândirii perfectului	151
4.2.5.	Ascendența tipului de discurs caracteristic lui W. H. Fowler	156
4.2.6.	Concluzii la trecerea în revistă a gramaticilor secolului nouăsprezece	158
4.3.	Secolul douăzeci și mai departe	159
4.3.1.	Atitudini pe Web față de formele neliterare <i>had have [pp]</i> și <i>would have [pp]</i>	163
4.4.	Analiză și concluzii	165
5.	Concluzii	169
5.1.	Analize ale construcțiilor neliterare – evaluare și perspective de viitor	170

Teza de față reprezintă o investigație a două forme verbale ale limbii engleze din perspectiva statutului, acoperirii geografice, sensului și formei lor. Aceste forme se regăsesc în protazele frazelor condiționale, precum și în alte contexte non-factuale. Referirea la aceste construcții se face prin două etichete simplificate, *had have [pp]* și *would have [pp]*. Cele două structuri sunt variante ale formei de perfect trecut *had [pp]* în contexte similare, în care în limba română echivalentul este condiționalul-optativ perfect sau conjunctivul perfect:

Forma literară

Variantele neliterare

(1) If I *had said* it I would have remembered it. (WebCorp)

(1a) If I *had have said* it I would have remembered it.
(1b) If I *would have said* it I would have remembered it.

[*Daca aș fi spus-o, mi-aș fi amintit.*]

(2) I wish, wish, wish I *had said* that when I was 16... (WebCorp)

(2a) I wish, wish, wish I *had have said* that when I was 16...
(2b) I wish, wish, wish I *would have said* that when I was 16...

[*Aș vrea vrea vrea să fi spus asta când aveam 16 ani...*]

Studiul documentează comportamentul sintactic al acestor construcții neliterare (i.e. inversiune, elipsă, poziția negației), tipul de conectori care apar în același context, tipurile de apodoze care urmează după protazele ce conțin *had/would have [pp]*. Se investighează posibilitatea ca aceste forme verbale neliterare să contribuie în mod diferit la înțelesul propoziției în comparație cu forma literară. Pe scurt, teza răspunde la întrebarea dacă *had [pp]*, *had have [pp]* și *would have [pp]* sunt variante libere, complet interșanjabile. În plus, deoarece atât *had have [pp]* cât și *would have [pp]* sunt considerate neliterare, se studiază originile și motivațiile acestui statut. De asemenea, se pune întrebarea cât de departe în istorie se pot întâlni aceste construcții și dacă ele sunt delimitate geografic.

Teza este organizată în cinci părți, precum urmează. Mai întâi, sunt prezentați și discutați termeni și concepte legate de structurile neliterare. Nu se adoptă o poziție teoretică unică, iar noțiunile sunt discutate din perspective diverse. A doua parte constituie o trecere în revistă a literaturii de specialitate care tratează formele verbale în cauză din ultimii o sută de ani. O serie de linii de cercetare legate de formele verbale sunt respinse deoarece sunt considerate ca fiind în afara interesului central al studiului. Cel de-al treilea capitol se ocupă de investigarea pe corpus a

had have [pp] și *would have [pp]*. Sunt prezentate rezultatele acestei cercetări în ce privește comportamentul structurilor și contextul lor la nivelul frazei, frecvența fiecărei construcții în engleza britanică și în cea americană, răspândirea lui *had have [pp]* în Marea Britanie, precum și contribuția semantică pe care o aduc aceste forme verbale. Investigația a produs și rezultate neașteptate, tangențiale, care sunt prezentate și discutate pe scurt. Al patrulea capitol se ocupă în principal de gramatici și ghiduri de folosire a limbii engleze începând cu secolul al optzecelea. Acestea sunt folosite spre a descoperi și documenta atitudini prescriptive față de construcțiile neliterare, cât și pentru a evidenția modul în care gramaticienii au tratat fenomene înrudite cu acestea. În final, a cincea parte a tezei prezintă concluziile studiului și schițează noi orizonturi de cercetare.

Noțiunile de gramatică abordate în secțiunea intitulată *Preliminarii* sunt următoarele: condiționalele (secțiunea 1.1), contrafactualitatea (secțiunea 1.2), perfectul (secțiunea 1.3), *would* și condiționalul perfect (secțiunea 1.4). Condiționalele sunt fraze formate dintr-o protază, care stabilește o premisă, și o apodoză, care furnizează consecința. *If* este marca prototip a condiționalității în limba engleză, dar prezența sa nu asigură în mod necesar condiționalitatea frazei. Pe de altă parte, o frază poate fi condițională fără ca *if* să fie prezent. Formele neliterare *had have [pp]* și *would have [pp]* se găsesc în protaza unui tip de condițional cunoscut drept ‘condițional ipotetic închis cu referire la trecut’ (cf. Quirk et al. 1985), ‘condițional subjonctiv contrafactual’ (cf. Akatsuka 1986), sau ‘condițional de tip trei’ în abordările didactice. Condiționalele contrafactice sunt o submulțime care conțin un auxiliar modal în apodoză și care prezintă atât în protază cât și în apodoză o deplasare spre înapoi a timpurilor verbale. Condiționalele contrafactice exprimă alternative nerealizate în cadrul unor scenarii date și se pot referi atât la o situație ipotetică cât și la una care nu a avut loc în realitate. Contrafactualitatea este de asemenea exprimată în contexte generate de *wish*, *if only*, *as if*, și *would that*. Perfectul este prezent în formele neliterare *had have [pp]* și *would have [pp]* precum și în protaza literară *had [pp]*. Funcția sa de bază este de “a exprima relația temporală de anterioritate” (Huddleston & Pullum 2002: 139). În unele situații în care elementele contextuale sunt suficiente pentru a stabili relația de anterioritate, perfectul poate fi înlocuit de alte forme verbale, fără pierdere de sens, precum în următoarele exemple:

(3) She asked if Jenna *had / had had* a bowel movement recently. (WebCorp; *had* în original)

[A întrebat dacă Jenna a avut scaun de curând.]

(4) In terms of how the weekend has gone, I am incredibly happy with that. I think it has so far been one of the best. I can't remember *having* / *having had* the performance I have had this weekend on any weekend. (WebCorp; *having* în original)

[Cât despre cum a fost sfârșitul de săptămână, sunt incredibil de fericit cu modul în care au decurs lucrurile. Cred că a fost unul dintre cele mai bune de până acum. Nu-mi amintesc să fi avut în vreun alt weekend spectacolul pe care l-am avut în weekendul ăsta.]

Auxiliarul modal *would* poate fi folosit atât în contexte factuale cât și în cele contrafactice, precum și atunci când se comunică politețe și prudență. Atunci când *would have* [pp] se regăsește în apodoză folosit conform limbii literare, construcția verbală este denumită ‘condițional perfect’ (cf. Declerck 2006). În mod tipic, acesta “se referă la un eveniment care [...] a fost anticipat la un moment dat” (Binnick 1991: 117). În engleza literară *would* este interzis în protază cu excepția cazurilor în care el exprimă ‘voință’.

Problemele sociolingvistice discutate în *Preliminarii* se referă la varietățile limbii (secțiunea 1.5), engleza literară și neliterară (secțiunea 1.5.1), analiza ‘internă’ și ‘externă’ a celei din urmă (secțiunea 1.5.1.2), procesul de standardizare și stagiile sale (secțiunea 1.6), ideologia limbii engleze literare (secțiunea 1.7), și rolul educației în propagarea și cultivarea limbii literare (secțiunea 1.8). Din perspectiva scopurilor acestei teze, engleza literară se definește ca acea varietate a limbii engleze care se distinge în principal prin proprietățile gramaticale susținute de resursele educaționale; mai precis, aceste proprietăți sunt descrise în gramatici și recomandate în ghiduri de folosire a limbii, destinate atât publicului vorbitor nativ de limbă engleză, cât și celui ne-nativ, cum ar fi cei care învață engleza ca limbă străină. Cât privește textele publicate, se subînțelege că acestea au fost scrise în engleza literară și deci ilustrează aproape exclusiv nucleul dur al gramaticii literare. Ca și corolar, engleza neliterară se definește ca o serie de proprietăți gramaticale care au aceleași roluri și funcții ca cele literare, dar ale căror forme sunt diferite. Atunci când sunt menționate, aceste forme sunt fie interzise, fie descrise ca fiind neliterare; în plus, ele sunt rare sau complet absente din tipurile de texte amintite mai sus. Așadar, o formă a englezei literare poate avea mai mult de un echivalent neliterar.

Engleza neliterară nu poate fi tratată ca o varietate de sine stătătoare. Presupunând că în jur de zece la suta din populația unei națiuni folosește limba literară (cf. Trudgill 1999), atunci cele nouăzeci de procente rămase sunt formate dintr-o populație atât de eterogena încât este greu

de găsit un numitor comun. Engleza neliterară reprezintă prin însăși natura sa opusul limbii literare, sau o alternativă la aceasta, și nu poate fi definită în alți termeni. Limba neliterară se suprapune parțial cu dialectul local, dar, dată fiind definiția de mai sus, aceasta este în mod semnificativ diferită de cel din urmă.

Există posibilitatea de a percepe engleza literară ca fiind rezultatul final al standardizării, ale cărei stadii intermediare sunt selecția, elaborarea funcțiilor, codificarea și prescrierea (Milroy & Milroy 1999). Ideologia care se construiește în paralel cu procesul de standardizare crează imaginea unei limbi perfect stabile și uniforme care trebuie studiată pentru a fi întrebuițată corect. Vorbitorii de varietăți neliterare sunt de multe ori victimele discriminării (cf. Lippi-Green 2012). În plus, ideologia limbii literare poate influența studiul limbii.

A doua parte a tezei analizează diferite comentarii și studii relevante ale structurilor neliterare *had have [pp]* și *would have [pp]*. Trecerea în revistă începe cu lucrarea lui Mencken, *The American Language (Limba americană)* (1919) și se încheie cu Biezma et al. (2014), acoperind astfel aproape o sută de ani de studiu al acestor forme. Studiile care au o orientare istorică au arătat că aceste structuri apar în limbă în secolele al patrusprezecelea și al cincisprezecelea. De asemenea, exemple de protaze conținând *would have [pp]* fără a exprima voință se întâlnesc încă din secolul al cincisprezecelea (Molencki 1999, Jespersen 1931). Chestiunea originii formelor este soluționată în două moduri: unul implică ‘reinterpretarea’, sau ‘despachetarea’ unui element, iar al doilea implică o ‘analogie’ sau un ‘paralelism’ cu o altă structură. Astfel, într-un tip de analiză, ‘*d* contractat este interpretat ca fiind ‘despachetat’ ca *would* sau ca *had*, iar dintre cele două posibilități, *had* este perceput ca o eroare sau ca o interpretare greșită (Quirk et al. 1985, Dancygier & Sweetser 2005). În celălalt tip de analiză, ies la iveală tipare în care se pot întrevădea analogii sintactice sau similitudini fonologice (Evans & Evans 1957, Lambert 1986). Este posibil ca structurile nonstandard să fi apărut pentru a marca informația factuală în opoziție cu cea contrafactuală, pentru a balansa pierderea distincției formale dintre indicativ și subjonctiv, o diferențiere pe care *had [pp]* nu o semnaleză în engleza literară (Denison 1998, Biezma et al. 2014). Consensul general este că atât *had have [pp]* cât și *would have [pp]* au statutul unor structuri neliterare.

Prospectarea literaturii de specialitate a condus și la concentrarea cercetării deoarece unele linii potențiale de studiu au fost eliminate (secțiunile 1.2 și 2.2). Astfel, a fost luată decizia

de a considera *of* și *a* ca fiind forme alternative de scriere ale lui *have*, ca în exemplele următoare:

(3) Rosa Parks, if she *hadda* (=had have) been a black dude that done that, they *woulda* (=would have) hung him on the highest tree. (WebCorp)

[Rosa Parks, dacă ea ar fi fost un tip negru care ar fi făcut asta, ar fi fost spânzurat de cel mai înalt copac.]

(4) If we *would of* (=would have) waited about 3 weeks we *could of* done the same refi [=refinance] for free as they had a bigger discount on points then and it *would of* (=would have) covered all the closing costs. (WebCorp)

[Dacă am fi așteptat vreo trei săptămâni am fi putut avea aceeași refinanțare pe gratis fiindcă ei aveau o reducere mai mare pe puncte atunci și asta ar fi acoperit toate costurile de închidere.]

În același timp, protazele conținând *should have* [pp] nu au fost luate în considerare în căutările pe corpus deoarece sunt extrem de rare. Nu s-a acordat atenție nici folosirii trecutului simplu în protaze ca alternativă neliterară la folosirea perfectului trecut.

Al treilea capitol investighează contrafactivele *had have* [pp] și *would have* [pp] în propoziții cu *if* și *wish* în engleza britanică și americană contemporană, furnizând informații cu privire la răspândirea lor și la modul în care sunt folosite în context. Sunt folosite trei instrumente de tip corpus: BNC (Corpusul național britanic), COCA (Corpusul de engleză americană contemporană) și WebCorp. Lingvistica computațională împarte cu sociolingvistica un număr de principii fundamentale (secțiunea 3.1). Sunt discutate limitele acestei abordări, în special din punctul de vedere al reprezentativității limitate a corpusurilor care afectează direct posibilitatea de a percepe BNC și COCA ca reprezentând fidel engleza britanică și respectiv pe cea americană. Se argumentează că BNC și COCA nu sunt complet comparabile din cel puțin un punct de vedere: există o diferență apreciabilă a frecvenței lui *'d have* [pp] și a lui *have* contractat în *had have* [pp] și *would have* [pp] între componentele orale ale celor două corpusuri. BNC are un număr mai mare de forme contractate decât COCA, explicația acestui fapt putând fi aceea că cel de-al doilea corpus menționat conține în partea de limbă vorbită conversații spontane difuzate la radio și televizor, acestea fiind contexte în care oamenii tind să fie mai atenți la modul în care vorbesc (secțiunea 3.1.2). În plus, folosirea Web-ului ca și un corpus limitează potențialele studii lingvistice și nu permite replicarea studiilor (cf. Lindquist 2009). WebCorp

este utilizat exclusiv pentru analize calitative, folosindu-se la maxim posibilitatea de a vizualiza întreg contextul în care apare o structură. Însă, acest instrument nu este potrivit pentru studiile cantitative din cauza materialului lingvistic care se repetă des și deoarece paginile Web conțin și comentarii pe marginea structurilor avute în vedere, nu doar cazuri în care formele sunt folosite în mod natural (secțiunea 3.1.3).

Secțiunea 3.2 conține rezultatele cercetării în care au fost folosite BNC, COCA și WebCorp. Construcțiile neliterare nu alternează între ele, ci fiecare construcție alternează cu perfectul trecut literar sau cu trecutul simplu, așa cum reiese din exemplul următor:

(5) What would've happened in October of 2008 if the economy *hadn't melted* down, the financial crisis *hadn't have happened*, we don't really know. (COCA 2011 SPOK NBC_Matthews)

[Ce s-ar fi întâmplat în octombrie 2008 dacă economia nu s-ar fi prăbușit, dacă criza financiară nu ar fi avut loc, nu știm precis.]

Această situație de fapt pune sub semnul întrebării propunerea conform căreia 'd contractat din 'd have [pp] este uneori în mod greșit redat ca had în loc de would. Vorbitorii și scriitorii preferă fie had have [pp] fie would have [pp] ca alternativă la literarul had [pp] în protază. Had have [pp], would have [pp] și 'd have [pp] denotă construcții ale căror elemente sunt pasibile de a suferi schimbări și de a se combina așa cum o fac toate construcțiile verbale din limba engleză. Auxiliarul din mijloc, have, este des întâlnit sub formele restranse 've, a sau of; atunci când este negat, și negația adăugată, not, poate fi contractată; had have [pp] și would have [pp] pot de asemenea să sufere o inversiune. Elementul [pp] atribuit participiului trecut ascunde faptul că structurile pot fi pasivizate, cum ar fi în:

(6) I mean, *what if her car had of been broke* into. (BNC KB1 S_conv)

[Adică, ce-ar fi fost dacă mașina ei ar fi fost spartă.]

În plus, acestea pot fi folosite împreună cu aspectul continuu și se pot combina cu orice fel de verb sau locuțiune verbală:

(7) I think that if -- if there *wouldn't have been* that separation earlier on, this *wouldn't be going on*. (COCA 1995 SPOK Ind_Geraldo)

[Cred că dacă – dacă nu ar fi existat acea separare la început, nu s-ar întâmpla asta acum.]

Construcțiile neliterare apar după conectorii condiționali *if, only if, even if, unless, suppose*, precum și după *wish, if only* și *what if*. Protazele neliterare se combină cu diferite apodoze.

Cercetarea pune în evidență faptul că *had* în *had have [pp]* este din punct de vedere sintactic asemănător cu auxiliarele modale centrale, permițând negarea, inversiunea și elipsa, așa cum face și *would* în neliterarul *would have [pp]*.

Din punctul de vedere al frecvenței (secțiunea 3.2.4), forma literară *had [pp]* este cu siguranță dominantă în protaze și după *wish*. *Had have [pp]* este construcția neliterară mai frecventă în engleza britanică, ea apărând în BNC aproape de doua ori mai des decât *would have [pp]*. Dimpotrivă, *would have [pp]* din protaze este construcția neliterară dominantă în engleza americană, unde *had have [pp]* are o prezență neglijabilă. Datele sprijină rezultatele lui Molencki (1999) conform cărora *had have [pp]* în protaze are o înclinație spre negativ, în sensul unei tendințe de a se combina cu *not* sau alte elemente negative (secțiunea 3.2.5). Această tendință se află în opoziție clară față de forma literară și față de *would have [pp]* în protaze, cele din urmă fiind mult mai rar negate. Se crede că a doua tendință este cea implicită, deoarece gândirea contrafactuală tinde să pornească de la schimbarea unor elemente de fond și nu de la negarea completă a unei situații (Akatsuka & Strauss 2000 și Frosch & Byrne 2012). Cât privește variantele *had a* sau *had of [pp]* (secțiunea, 3.2.6), nu a fost posibilă stabilirea frecvenței lor. În BNC și COCA, aceste variante apar în citări și în transcrieri ale vorbirii, ele reprezentând deci o imagine scrisă, o redare a modului în care cineva vorbește, iar nu o reprezentare a varietății de limbă a scriitorului.

Din punctul de vedere al sensului (secțiunea 3.3), există o distincție foarte importantă între condiționalele pur contrafactice și condiționalele ipotetice sau imaginare, “în care conținutul propoziției introduse de *dacă* este tratat ca o posibilitate, nefiind în acord cu realitatea, dar nici neapărat nepotrivindu-se cu ea” (Taylor 1997: 302). Studiul de față verifică dacă neliterarele *had have [pp]* și *would have [pp]* sunt supuse unor restricții în privința înțelesurilor protazelor în care apar, prin comparație cu literarul *had [pp]*. Atât *had have [pp]* cât și *would have [pp]* pot exprima contrafactualitatea în sensul restrâns de “contrar faptelor”, ca în exemplele următoare:

(8) The PC wasn't stolen. *If it had have been the other way round*, and the PC was taken, there would be absolutely no way that Revolution would have existed. (WebCorp)

[Computerul nu a fost furat. Dacă ar fi fost invers, și computerul era luat, Revoluția cu siguranța nu ar mai fi existat.]

Construcțiile neliterare pot de asemenea apărea în condiționale ipotetice în contextul unor scenarii diverse în care diferite soluții au același statut. Următoarele exemple dovedesc că formele sunt folosite chiar și atunci când se face doar o presupunere, neexistând vreo legătură cu faptele sau cu adevărul:

(9) [Discussion about the identity of Jack the Ripper.] Many people thought the royal family was in some way connected to this case because the Queen's grandson has been rumoured to have visited several whore houses. If this was the case, some of these prostitutes may have his children. This would need to be covered up, in which case, the royal family would have hired assassins to kill the prostitutes in question. Another rumour was that it was the Queen's surgeon. *If it had have been the Queens surgeon* it would have been difficult to prove as probing into royal affairs would have been very difficult. This could have been classed as conspiring against the Queen, and trying to frame her for a part in the murders. (WebCorp)

[[Discuție despre identitatea lui Jack Spintecătorul.] Mulți oameni credeau că familia regală era într-un fel sau altul legată de acest caz pentru că se spunea despre nepotul reginei că ar fi frecventat mai multe bordeluri. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci câteva din aceste prostituate ar fi putut fi însărcinate cu copilul lui. Această situație trebuia mușamalizată, în care caz, familia regală ar fi plătit asasini care să omoare prostituatele respective. Conform unui alt zvon, Jack Spintecătorul era doctorul reginei. Dacă ar fi fost doctorul reginei, aceasta ar fi fost greu de dovedit fiindcă imixtiunea în treburile regalității ar fi fost foarte dificilă. Ea ar fi putut fi clasificată ca și conspirație împotriva reginei, încercarea de a-i înscena o implicare în crime.]

(10) [At the beginning of the problem a variable $K=\{10, 50\}$.] However, *if K would have been 50*, then analyzing the two possibilities: 1st setter does 10 tasks and 2nd setter does 20 tasks. Cost is $10 \times 60 + 50 \times 70 = 4100$. 2nd setter does all 30 tasks. Cost is $50 \times 80 = 4000$. (WebCorp)

[[La începutul problemei, o variabilă $K=\{10,50\}$.] Însă, dacă K ar fi fost 50, atunci analizând cele două posibilități: primul instalator face 10 sarcini, iar al doilea face 20 de sarcini. Costul este $10 \times 60 + 50 \times 70 = 4100$. Al doilea instalator face toate cele 30 de sarcini. Costul este $50 \times 80 = 4000$.]

Cercetarea arată că, chiar și atunci când structurile apar după *wish*, care este în mod tipic strict contrafactual, situația poate fi imaginară, un experiment de gândire. De asemenea, structurile neliterare pot apărea în condiționale dublu îndepărtate (secțiunea 3.3.2), care sunt caracterizate prin prezența adverbilor de timp *tomorrow* și *today* în protază sau apodoză, și care se referă la timpul prezent sau viitor, în locul referirii obișnuite la trecut:

(11) And just yesterday Investigator Derrick Broze drove right into the center of the very camp holding the drills to get a close look. *If he had have gone today* he would probably be met with considerable resistance. (WebCorp)

[Și chiar ieri anchetatorul Derrick Broze a mers direct în centrul taberei de antrenamente pentru a arunca o privire mai atentă. Dacă ar fi mers astăzi, probabil că ar fi fost întâmpinat de o împotrivire masivă.]

(12) I'm always looking for more... for the next thing... but I can honestly say that *if I would have died today* I would have been at peace with the way I lived my life and the experiences I had around the world. (WebCorp)

[Tot timpul caut mai mult... următorul lucru... dar pot să afirm cu sinceritate că dacă ar fi fost să mor astăzi, aș fi fost împăcat cu modul în care mi-am trăit viața și cu experiențele pe care le-am avut în jurul lumii.]

În concluzie, datele sugerează dezintegrarea totală a unor categorii de sens precum contrafactualitatea și distincția adevărat versus fals atunci când ele se confruntă cu complexitatea folosirii limbii în viața reală. Trebuie adăugat faptul că *had have [pp]* nu a fost găsit în alăturare cu *as if*, deși această conjuncție inițiază contrafactualitatea (Athanasidou & Dirven 1997b și Tynan & Lavin 1997).

Există numeroase dovezi că *had have [pp]* poate înlocui literarul *had [pp]* pentru a exprima anterioritatea față de un moment trecut (secțiunea 3.3.4), în absența condiționalului sau a altor contexte contrafactice, ca cele legate de dorințe:

(13) “By that time, teachers *had have met* new students and kids felt more at home in the community,” Ms. Ryerson said. “We're ready to start the academic year.” (WebCorp)

[“Până în acel moment, profesorii deja îi întâlneau pe elevi și copiii s-au simțit mai confortabil în comunitate,” a spus doamna Ryerson. “Suntem gata să începem noul an școlar.”]

Datele culese conțin multe exemple în care *would* din *would have [pp]* nu poate fi interpretat ca fiind volițional din cauza proprietăților subiectului sintactic (secțiunea 3.3.5). Se argumentează că interpretarea lui *would* ca “voință” este un moft al gramaticienilor și că desemantizarea sa este completă în engleza contemporană. În plus, se observă folosiri justificate ale lui *would have [pp]* în protaze (secțiunea 3.3.6), pentru că un raționament poate începe prin considerarea unei posibile consecințe:

(14) She kept getting bones in her mouth and each time she took one out O'Hara appeared to be looking in her direction. If it *would have caught* Meredith's attention she wouldn't have minded a bone lodging in her gullet, but then there was always the risk he might think she was merely coughing -- she could choke for nothing. (BNC FNU W_fict_prose)
[Tot găsea oase de pește în gură și de câte ori scotea unul O'Hara părea că se uită înspre ea. Dacă i-ar fi atras atenția lui Meredith, nu ar fi deranjat-o să aibe un os în gât, dar exista riscul ca el să creadă ca ea doar tușește – s-ar putea îneca degeaba.]

și pot exista condiționale încorporate, ale căror apodoze apar după *if*:

(15) In cases with a significant research and development component, the initial question will be whether the parties would have competed with one another in the research and development sphere but for the transaction. *If they would not have competed in R&D*, because one or more would not have undertaken the activity without a collaborator, that should be the end of the story -- there can be no competitive concerns when no competition would have existed in the absence of the transaction. # *If the parties would have engaged* in separate R&D efforts but for the transaction, the government will attempt to assess what technologies compete with those that the parties are developing, how many firms compete in the development of the same or competing technologies... (COCA 1995 ACAD CanadaLaw)

[În cazul unor cercetări și dezvoltări importante, prima întrebare va fi dacă cele două companii s-ar fi aflat în competiție în sfera cercetării și a dezvoltării, în absența tranzacției. Dacă nu s-ar fi aflat în competiție în cercetare și dezvoltare, pentru că una sau mai multe nu ar fi început activitatea fără un colaborator, atunci acesta ar trebui să fie finalul poveștii – nu pot exista probleme privind competitivitatea atunci când competiția nu ar fi existat în lipsa tranzacției. Dacă companiile s-ar fi angajat în eforturi separate de cercetare și dezvoltare dacă tranzacția nu ar fi avut loc, atunci guvernul va încerca să

stabilească ce tehnologii se află în competiție cu acelea pe care companiile le dezvoltă, câte firme se află în competiția dezvoltării aceluiași tehnologii concurente...]

Per total, cercetarea de față înregistrează dificultățile care apar în diferențierea modurilor de folosire literare și neliterare a contrafactualului *would have* [pp].

Al patrulea capitol al tezei studiază atitudinile gramaticienilor, prescriptiviștilor, și a publicului în general, față de structurile neliterare precum și față de alte construcții înrudite, începând cu secolul optsprezece. Gramaticile din secolul optsprezece documentează formarea standardelor în scrierea de gramatici și utilizarea lor în folosirea ‘corectă’ a limbii engleze. Se acordă suficient spațiu gramaticii lui Robert Lowth, *A Short Introduction to English Grammar with Critical Notes* (*O scurtă introducere în gramatica engleză*) (1792), a gramaticii lui Joseph Priestley, *The Rudiments of English Grammar* (*Rudimentele gramaticii engleze*) (1768), și celei a lui Lindley Murray, *English Grammar* (*Gramatica limbii engleze*) (1795). Acestea sunt folosite în căutare de informații despre sau referitoare la structurile neliterare. O problemă majoră în acele timpuri o reprezenta pierderea distincțiilor morfologice dintre paradigma ‘conjunctivului’/‘subjonctivului’ și cea a indicativului. Condiționalelor li se acorda mult mai puțină atenție decât li se acorda astăzi, și totuși aceste gramatici înregistrează prezența unor variații. Lipsa unei construcții verbale modale în apodoză a fost posibilă un timp, iar condiționalele contrafactice cu referire la trecut aveau atât în apodoză cât și în protază aceeași formă, *had* [pp].

Trecerea în revistă a treisprezece gramatici din secolul nouăsprezece (secțiunea 4.2) a evidențiat următoarele probleme principale: o preluare și continuare a dezbaterii subjonctiv-indicativ; identificarea unei echivalențe între *had* și *would* în expresii idiomatice modale precum *had rather*, *had better* și altele; opinia conform căreia ‘*d* este în mod greșit interpretat ca *had* în expresii idiomatice modale; respingerea perfectului după anumite verbe care deja situează propoziția în trecut și exprimă contrafactualitate; un accent puternic pus pe reguli și pe folosirea corectă a timpurilor verbale. Continuitatea și repetiția evidente în gramaticile și ghidurile de folosire a limbii din secolele anterioare devin o moștenire de neclintit pentru lucrările secolului douăzeci (secțiunea 4.3). Interziceri în a folosi neliterarul *had have* [pp] se regăsesc chiar și în gramatica tradițională de referință a lui Curme (1931), în mai multe ghiduri de folosire a limbii, precum și în comentarii publicate pe Internet.

Comentarii negative la adresa lui *had have [pp]* se întâlnesc începând cu Hogson (1881) în Marea Britanie și cu *Dissertations on the English Language (Tratat despre limba engleză)* a lui Webster (publicată pentru prima oară în 1789) în America. Protaza conținând *would have [pp]* pare să fi fost percepută ca fiind problematică mult mai târziu, după începutul secolului al douăzecelea. Între posibilele caracteristici atribuite formelor neliterare, domină aceea că ele sunt greșite. Motivele pentru care aceste construcții au ajuns să fie considerate neliterare țin de faptul că ele nu își găseau un loc în sistemul gramatical rigid împrumutat din limba latină, precum și de faptul că ele nu au fost documentate și legitimate în gramaticile tradiționale.

Concluziile tezei (partea a cincea) duc discuția mai departe și propun reconsiderarea analizelor precedente. În special, ipoteza conform căreia *had have [pp]* și *would have [pp]* ar avea la bază același fenomen care își are originea în *'d have [pp]* este respinsă pe baza dovezilor aduse. Este mult mai probabil ca cele două forme să aibe origini diferite. *Would have [pp]* în protază, spre deosebire de *had have [pp]*, este probabil rezultatul unui proces analogic care repetă formal mai vechile condiționale cu referire la trecut care aveau forme identice de perfect trecut (originând într-un subjonctiv) atât în protază cât și în apodoză. Se argumentează de asemenea că *had have [pp]* nu poate fi considerat o marcă a contrafactualității deoarece contextele în care se regăsește nu sunt toate contrafactice și deoarece această interpretare nu este în conformitate cu ciclul mărcilor de contrafactualitate propus de Dahl (1997). În schimb, se propune interpretarea conform căreia *had* este un auxiliar modal eșuat, neproductiv, provenind dintr-o formă de subjonctiv care a devenit identică cu cea de indicativ, și care apoi a avut nevoie de *have [pp]* pentru a marca timpul trecut. Prin analogie a sensului (modalitate) și a formei (lipsa conjugărilor), acest *had* a aderat la categoria emergentă de auxiliare modale centrale în engleza secolelor doisprezece-cincisprezece. *Had have [pp]* contrafactual ca și structură gramaticală este deci rezultatul unei reanalizări a lui *had* și s-a fosilizat, putând fi considerat rezultatul unei ramificații în gramaticalizarea lui *habban* (a avea) din engleza veche. Sunt de asemenea discutate metode prin care aceste propuneri ar putea fi verificate.

Dacă *had* în *had have [pp]* este analizat ca fiind modal, atunci teza conform căreia *have [pp]* este o marcă a irealului este respinsă și *have [pp]* este tratat ca indicând exclusiv anterioritatea. Această poziție conduce la ipoteza că *had have [pp]* care exprimă doar anterioritatea (vezi secțiunea 3.3.4) ar putea să nu fie legat de neliterarul *had have [pp]* care apare în protaze, ci ar putea fi înrudit cu structuri similare în care se observă o dublare fără sens a

auxiliarelor perfectului în varietăți ale altor limbi, ca în exemplul următor (din Barbiers 2008: 17):

“On a eu mis de l’eau sur les chaises.
cineva are a pus de apa pe scaune.

A fost pusă apă pe scaune. (Franco-Provençal)”

Rămâne nerezolvată întrebarea dacă stigmatizarea formelor neliterare *would have [pp]* și *had have [pp]* în protaze a avut vreo influență asupra rezultatelor investigației pe corpus. Influența prescriptivismului poate explica de ce aceste construcții sunt atât de rare în engleza scrisă spre deosebire de cea vorbită, dar nu poate face mai mult de atât.

Deși teza de față a reușit să contribuie cu un număr de răspunsuri la întrebările referitoare la *had have [pp]* și *would have [pp]* în protaze, obiectul cercetării merită a fi în continuare studiat. Mai multe lucruri s-ar putea afla în urma unei cercetări diacronice pe corpus care să acopere diferitele stadii de dezvoltare ale limbii engleze din secolul doisprezece până astăzi. S-ar putea astfel afla dacă a devenit *had have [pp]* mai puțin frecvent de-a lungul timpului. Dacă într-adevăr s-a micșorat numărul de posibilități combinatorice ale lui *had have [pp]* de-a lungul secolelor, așa cum sugerează teza de față. De asemenea, parcursul istoric al acestor structuri ar putea fi integrat într-un cadru teoretic, cum ar fi cel al gramaticalizării.

Bibliografie selectată

Akatsuka, Noriko. 1986. 'Conditionals are discourse-bound' în Traugott, Elizabeth Closs, Alice ter Meulen, Judy Snitzer Reilly și Charles A. Ferguson (ed.). *On Conditionals*. Cambridge: Cambridge University Press: 333-351.

Akatsuka, Noriko McCawley și Susan Strauss. 2000. 'Counterfactual reasoning and desirability' în Couper-Kuhlen, Elizabeth și Bernd Kortmann (ed.). *Cause – Condition – Concession – Contrast: Cognitive and Discourse Perspectives*. Berlin și New York: Mouton de Gruyter: 205-234.

Athanasiadou, Angeliki și Rene Dirven (ed.). 1997a. *On Conditionals Again*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins.

1997b. 'Conditionality, hypotheticality, counterfactuality' în Athanasiadou, Angeliki și Rene Dirven (ed.). *On Conditionals Again*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins: 61-96.

Barbiers, Sjef, Olaf Koenenman, Marika Lekakou și Margreet van der Ham (ed.). 2008. *Syntax and Semantics. Volume 36. Microvariation in Syntactic Doubling*. Bingley: Emerald.

Bex, Tony și Richard J. Watts (ed.). 1999. *Standard English: The Widening Debate*. New York: Routledge.

Biezma, María, Andrew Carnie, și Daniel Siddiqi. 2014. 'Counterfactuality in non-standard subjunctive conditionals' în *Proceedings of NELS 43*: 25-36.

Binnick, Robert I. 1991. *Time and the Verb. A Guide to Tense and Aspect*. New York și Oxford: Oxford University Press.

Couper-Kuhlen, Elizabeth și Bernd Kortmann (ed.). 2000. *Cause – Condition – Concession – Contrast: Cognitive and Discourse Perspectives*. Berlin și New York: Mouton de Gruyter.

Curme, George O. 1931. *A Grammar of the English Language. Vol. III. Syntax*. Boston: D. C. Heath and Company. N.p. 4 Sept. 2015

<<http://arrow.latrobe.edu.au/store/3/4/5/9/1/public/B12849467.pdf>>

Dahl, Östen. 1997. 'The relation between past time reference and counterfactuality: a new look' în Athanasiadou, Angeliki și René Dirven (eds). *On Conditionals Again*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins Publishing Company: 97-114.

Dancygier, Barbara și Eve Sweetser. 2005. *Mental Spaces in Grammar: Conditional Constructions*. Cambridge: Cambridge University Press.

Declerck, Renaat și Susan Reed. 2001. *Conditionals: A Comprehensive Empirical Analysis*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Declerck, Renaat. 2006. *The Grammar of the English Verb Phrase. Volume 1: The Grammar of the English Tense System. A Comprehensive Analysis*. Berlin și New York: Mouton de Gruyter.

Denison, David. 1998. 'Syntax' în Romaine, Suzanne (ed.). *The Cambridge history of the English Language. Volume IV (1776-1997)*. Cambridge: Cambridge University Press: 92-329.

Evans, Bergen și Cornelia Evans. 1957. *A Dictionary of Contemporary American Usage*. New York: Random House.

Frosch, Caren A. și Ruth M. J. Byrne. 2012. 'Causal conditionals and counterfactuals' în *Acta Psychologica* 141: 54-66.

Hogson, William B. 1881. *Errors in the Use of English*. Edinburgh: David Douglas. N.p. 25 Aug. 2015 <<https://archive.org/stream/errorsinuseengl01hodggoog#page/n7/mode/1up>>

Huddleston, Rodney și Geoffrey K. Pullum. 2002. *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Jespersen, Otto. 1931 [1961 reprint]. *A Modern English Grammar on Historical Principles. Part IV. Syntax. Third Volume*. London: George Allen & Unwin Ltd.

Lambert, Valerie. 1986. 'The nonstandard third conditional' în *English Today* 8.2: 28-29.

Leitner, Gerhard (ed.). 1991a. *English Traditional Grammars. An International Perspective*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Lindquist, Hans. 2009. *Corpus Linguistics and the Description of English*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Lippi-Green, Rosina. 2012. *English with an Accent: Language, Ideology, and Discrimination in the United States*. 2nd edition. London and New York: Routledge.

Lowth, Robert. 1799. *A Short Introduction to English Grammar with Critical Notes*. Philadelphia. Printed by R. Aitken. N.p. 21 July 2015
<<https://archive.org/stream/shortintroduction00lowtrich#page/n3/mode/2up>>

Mencken, H. L. 1919. *The American Language. A Preliminary Inquiry into the Development of English in the United States*. New York: Alfred A. Knopf.

Milroy, James și Lesley Milroy. 1999 [1985]. *Authority in Language. Investigating Standard English*. 3rd edition. London and New York: Routledge.

Molencki, Rafał. 1999. *A History of English Counterfactuals*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Murray, Lindley. 1812. *English Grammar, adapted to the Different Classes of Learners. With an Appendix, containing rules and observations, for assisting the more advanced students to write with perspicuity and accuracy*. 23rd edition. York. N.p. 30 July 2015
<https://archive.org/stream/bub_gb_HiJBdXHMFt4C#page/n10/mode/1up>

Priesley, Joseph. 1772. *The Rudiments of English Grammar, Adapted to the Use of Schools with Notes and Observations, For the Use of Those Who have made some Proficiency in the Language*. 3rd edition. London. N.p. 22 July 2015
<<https://archive.org/stream/rudimentsenglis00priegoog#page/n8/mode/1up>>

Quirk, Randolph, Sydney Greenbaum, Geoffrey Leech și Jan Svartvik. 1985. *A Comprehensive Grammar of the English Language*. London: Longman.

Romaine, Suzanne (ed.). 1998. *The Cambridge History of the English Language. Volume IV (1776-1997)*. Cambridge: Cambridge University Press.

Taylor, John. 1997. 'Conditionals and polarity' în Athanasiadou, Angeliki și Rene Dirven (ed.). *On Conditionals Again*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins: 289-306.

Tieken-Boon van Ostade, Ingrid (ed.). 2008. *Grammars, Grammarians and Grammar-Writing in Eighteenth Century England*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Traugott, Elizabeth Closs, Alice ter Meulen, Judy Snitzer Reilly și Charles A. Ferguson (ed.). *On Conditionals*. Cambridge: Cambridge University Press.

Trudgill, Peter. 1999. 'Standard English: what it isn't' în Bex, Tony și Richard J. Watts (ed.). *Standard English: the Widening Debate*. London: Routledge: 117-128.

Tynan, John și Eva Delgado Lavin. 1997. 'Mood, tense and the interpretation of conditionals' în Athanasiadou, Angeliki și Rene Dirven (ed.). *On Conditionals Again*. Amsterdam și Philadelphia: John Benjamins: 115-144.

Webster, Noah. 1951. *Dissertations on the English Language*. Gainesville: Scholars' Facsimiles & Reprints. N.p. 21 Jan 2016

<<https://archive.org/stream/dissertationsone00inwebs#page/n5/mode/2up>>

Cuvinte cheie

variație lingvistică, condiționale, contrafactualitate, lingvistică computațională, limba engleză neliterară, limba engleză literară, gramatici tradiționale, gramaticalizare